

Minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns) aan hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt), 5 juni 1953

Harjono bracht in een zijnerzijds geëntameerd lunchgesprek met Rookmaaker op 29 Mei jl. het volgende over de infiltratie van Indonesische militairen in Nieuw-Guinea naar voren.

Harjono erkende, dat deze infiltratie, indien zij werkelijk plaats had, een ernstig feit vormde en was van mening, dat, indien inderdaad mocht blijken, dat Indonesische militairen of andere Indonesiërs zich aan gewapende infiltratie schuldig gemaakt hadden, zij hiervoor ernstig gestraft dienden te worden en dat ook overigens de Indonesische Regering al het mogelijk zou doen te voorkomen, dat de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië door dit incident verder bedorven zouden worden. Hij betreurde ook de onhandige reactie van Indonesische kringen, die voor alles ontkenen, dat er infiltratie had plaatsgehad.

De Militair Attaché, hoewel overtuigd, dat Djakarta deze affaire gaarne voor de komst van Minister Luns in orde zou willen maken ter wille van een goede atmosfeer, was evenwel van mening, dat het voor de Indonesische Regering onder de huidige omstandigheden zeer moeilijk zou zijn de door Nederland terzake van dit incident gevraagde genoegdoening te geven indien de publieke opinie niet eerst overtuigd werd van het feit, dat er inderdaad gewapende infiltratie in Nieuw-Guinea had plaats gehad. Volgens Harjono zou dit het best bereikt kunnen worden indien de Indonesische Regering rapport zou kunnen ontvangen van een naar Nieuw-Guinea te zenden missie, die aldaar zich van de feiten op de hoogte zou kunnen stellen. De Nederlandse en Indonesische Regeringen zouden dan in een gezamenlijk communiqué bekend kunnen maken hoe de zaak was behandeld en opgelost, zo mogelijk nog voor het bezoek van Luns aan Djakarta. Harjono deelde mee, dat Susanto persoonlijk geheel achter deze suggestie staat. Blijkbaar heeft hierover met Djakarta nog geen overleg plaatsgehad.

Dezerzijds is op Harjono's suggestie geantwoord dat niet goed in te zien was hoe een voorstel tot het zenden van een Indonesische missie naar Nieuw-Guinea zou kunnen bijdragen tot het oplossen van de onderhavige affaire, aangezien hierdoor ongetwijfeld het geschil over de status van Nieuw-Guinea weer in het middelpunt van de belangstelling zou komen. Bovendien had Indonesië zelf verzuimd om in Nieuw-Guinea, zoals in Suriname, een Commissaris te plaatsen, die in de eerste plaats de aangewezen man geweest zou zijn om in Nieuw-Guinea voor Indonesië op te treden. De Militair Attaché had begrip voor deze argumenten en zeide dat zijn inziens ook een ambtenaar van het HC alhier naar Nieuw-Guinea kon worden afgevaardigd om rapport uit te brengen.

Dezerzijds is na overleg met Kernkamp op 3 dezer aan Harjono in een nader onderhoud geantwoord, dat, indien men van Indonesische zijde een verzoek zou indienen om een lid van de staf van het Indonesische HC alhier naar Nieuw-Guinea af te vaardigen om over de infiltratie ter plaatse gegevens in te winnen, een dergelijk verzoek van Nederlandse zijde in welwillende overweging zou worden genomen, waarbij er op werd gewezen, dat het niet nodig leek iemand naar Nieuw-Guinea te zenden om bewijzen te verzamelen, aangezien deze in de vorm van bij de infiltranten in beslaggenomen papieren en andere documenten hier ter plaatse aanwezig waren; Minvor heeft deze stukken namelijk juist uit Hollandia ontvangen.

Van het onderhoud van 3 dezer maakte Harjono gebruik om de aandacht er op te vestigen dat sedert het gesprek van 29 Mei omstandigheden in Indonesië, welke voor de infiltratie-affaire van belang zijn, door de val van het Kabinet Wilopo en de verklaring van territorium VII gewijzigd waren. Harjono wist nog niet of de Indonesische Regering de lezing van het gebeurde van

woordvoerder van territorium VII had overgenomen. Zou dat het geval zijn, dan zouden zijns inziens zijn pogingen om deze zaak op voor beide partijen bevredigende wijze op te lossen, ernstig bemoeilijkt worden, aangezien hierin zijns inziens een poging van de Indonesische Regering zou moeten worden gezien om bij voorbaat de ware toedracht te verdraaien. Harjono kon dus nog niet zeggen of onder deze omstandigheden uitvoering gegeven zou worden aan het plan om voorstel te doen om een lid van het Indonesisch HC naar Nieuw-Guinea af te vaardigen.

Harjono verzocht de beschikbare zakboekjes en andere documenten, die als bewijs der infiltratie konden dienen door Uw tussenkomst in fotocopie aan de Indonesische Regering te doen toekomen, opdat Djakarta overtuigd kon worden, dat infiltratie inderdaad had plaatsgehad. Hij zal zelf inzage ontvangen van daarvoor in aanmerking komende originele stukken waarvan ook aan het HC alhier fotocopie zal worden verstrekt. Toezending van deze bescheiden zal per luchtpost geschieden. Inmiddels zullen wij U echter reeds dadelijk telegrafisch concrete gegevens doen toekomen.